

สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีววิถีของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

Biocultural Innovator Competences of School Administrators Affecting to
School Academic Administration Under Secondary Educational Service
Area Office Chiang Rai

พชรพล อาวุธ¹ และ นริศรา เสือคล้าย²

มหาวิทยาลัยพะเยา^{1,2}

Pachcarapon Awut¹ and Narissara Suaklay²

University of Phayao^{1,2}

Corresponding Author, Email: Pachcarapon2539@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีววิถีของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย 2) ศึกษาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย และ 3) สร้างสมการพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์และทำการกำหนดสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรของแต่ละขนาดสถานศึกษา รวมจำนวนทั้งสิ้น 325 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อของแบบสอบถามเท่า 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีววิถีของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน
- 2) การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

* ได้รับบทความ: 20 มีนาคม 2568; แก้ไขบทความ: 21 มิถุนายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 30 มิถุนายน 2568

3) สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิวิถี ทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงกับคุณภาพการบริหารของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.729 – 0.804 4) สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิวิถีสามารถพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ได้ร้อยละ 69.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว ดังสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = 1.490 + 0.335(X_3) + 0.197(X_4) + 0.162(X_5)$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z} = 0.410(Z_{x3}) + 0.255(Z_{x4}) + 0.217(Z_{x5})$

คำสำคัญ: สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิวิถี; การบริหารวิชาการ; ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to 1) Study the bio-innovation competence of school administrators under the Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office. 2) Study the academic administration of schools under the Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office. 3) Develop a predictive equation for the academic administration of schools under the Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office. The sample group for this research consists of school administrators and government teachers in schools under the Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office. The sample size was determined using Taro Yamane's formula and stratified random sampling, using school size as a criterion. The proportion of the sample was determined based on the population of each school size, resulting in a total sample of 325 participants. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.98 The statistical methods used for data analysis included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, correlation analysis, and multiple regression analysis

The research results were found as follows

1) The biocultural innovation competence of school administrators is at the highest level in all aspects.

2) The academic administration of schools under the Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office, overall, is at the highest level.

3) The five aspects of biocultural innovation competence have a moderately high positive correlation with the quality of school administration, with statistical significance at the 0.05 level, and correlation coefficients ranging from 0.729 to 0.804. 4) Biocultural innovation competence can predict 69.90% of the academic administration of schools under the Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office, with statistical significance at the 0.05 level, using three variables. The predictive equation in raw scores is: $\hat{Y} = 1.490 + 0.335(X_3) + 0.197(X_4) + 0.162(X_5)$ and the predictive equation in standardized scores is: $\hat{Z} = 0.410(Z_{x3}) + 0.255(Z_{x4}) + 0.217(Z_{x5})$

Keywords: Biocultural Innovator Competences; Quality Education; School Administrators

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อนและความคลุมเครือ ส่งผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความท้าทายเหล่านี้ (วิจารณ์พานิช, 2563) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของประเทศไทยที่กำลังเผชิญกับวิกฤตทางสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) สถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดแนวคิด "ชีววิถี" (Biocultural) ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตและการพัฒนาที่สอดคล้องกับธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (ปรีชาเปี่ยมพงศ์สานต์, 2562) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดชีววิถีเข้ากับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำหรับอนาคต โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็น "นวัตกรรมเชิงชีววิถี" (Biocultural innovator) ที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมบนฐานของการคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศและความยั่งยืน

สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีววิถีเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสมรรถนะดังกล่าวประกอบไปด้วย 7 สมรรถนะ ได้ดังนี้ 1. ความคิดสร้างสรรค์ 2. ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมสีเขียว 3. ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีนิเวศ 4. ความสามารถในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 5. ความสามารถในการปรับตัว 6. ความสามารถในการลดความเสี่ยง 7. การบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่น (ศิริปัญญากรณ์ แซ่เจี๋ย 2564) ในการพัฒนาสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีววิถีจะส่งผลให้ผู้บริหารมีประสิทธิภาพในการบริหารวิชาการของโรงเรียน ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชิงรายยังประสบปัญหาในการบูรณาการแนวคิดชีวิตวิถีเข้ากับการบริหารวิชาการ ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารและโรงเรียน ยังขาดแคลนทรัพยากร งบประมาณ และการประสานความร่วมมือเครือข่ายระหว่างชุมชนและหน่วยงานภายนอก

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชิงราย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถี ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะได้ใช้เป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถี สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยี เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน และส่งเสริมเอกลักษณ์ของโรงเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างจุดแข็งของโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชิงราย
2. เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชิงราย
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชิงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชิงราย ปีการศึกษา 2567 รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,728 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โยมานเน่ ทำการกำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย 7 ด้าน รวมทั้งสิ้น 44 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย และนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์
3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA)
4. การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวม (X_{tot})

สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตของผู้บริหารโรงเรียน	n=325		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X ₁)	4.55	0.55	มากที่สุด	5
2. ด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (X ₂)	4.58	0.53	มากที่สุด	2
3. ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X ₃)	4.61	0.51	มากที่สุด	1
4. ด้านการปรับตัว (X ₄)	4.58	0.54	มากที่สุด	3
5. ด้านการสร้างนวัตกรรม (X ₅)	4.57	0.56	มากที่สุด	4
เฉลี่ยรวม	4.57	0.54	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิติของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย พบว่า สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิติของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิติของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.53) ด้านการปรับตัว ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวม (Ytot)

การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย	n=325		ระดับ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Y1)	4.69	0.46	มากที่สุด	4
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Y2)	4.69	0.43	มากที่สุด	2
3. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ (Y3)	4.65	0.50	มากที่สุด	7
4. ด้านการวัดและประเมินผล (Y4)	4.68	0.46	มากที่สุด	5
5. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (Y5)	4.69	0.44	มากที่สุด	3
6. ด้านการนิเทศการสอน (Y6)	4.67	0.47	มากที่สุด	6
7. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น (Y7)	4.70	0.47	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	4.68	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย พบว่า การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.43) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.44)

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย พบว่า การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.43) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการสร้างสมการพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตกับการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงรายผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตกับการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	Y_{tot}
X_1	1	0.872*	0.819*	0.850*	0.844*	0.758*
X_2		1	0.811*	0.824*	0.781*	0.729*
X_3			1	0.876*	0.773*	0.802*
X_4				1	0.872*	0.804*
X_5					1	0.757*
Y_{tot}						1

หมายเหตุ: * $P < .05$

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_1) ด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (X_2) ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X_3) ด้านการปรับตัว (X_4) ด้านการสร้างนวัตกรรม (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงกับการบริหารวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.729 – 0.804 เมื่อพิจารณาสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิต

แต่ละด้านเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการปรับตัว (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด ($r = 0.804$) รองลงมาคือ ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X_3) ($r = 0.802$) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_1) ($r = 0.729$) ด้านการสร้างนวัตกรรม (X_5) ($r = 0.757$) และ (X_2) ($r = 0.729$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสมรณะนวัตกรรมเชิงชีวิตเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงราย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 4 แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณ และอำนาจการพยากรณ์ของสมรณะนวัตกรรมเชิงชีวิตเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

Model	R	R Square	Adjusted R	F	Sig.
1	0.804	0.647	0.646	591.693*	.000
2	0.829	0.687	0.685	354.073*	.000
3	0.836	0.699	0.696	248.129*	.000

หมายเหตุ: * $P < .05$

จากตารางที่ 4 เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยการนำตัวแปรอิสระเข้าทีละตัว แล้วเลือกโมเดลสุดท้ายที่ทำนายได้มากที่สุด พบว่า โมเดลที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยสมรณะนวัตกรรมเชิงชีวิตของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X_3) ด้านความสามารถในการปรับตัว (X_4) และด้าน ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (X_5) มีความสัมพันธ์พหุคูณกับการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีขนาดเท่ากับ 0.836 มีค่าอำนาจการพยากรณ์เท่ากับ 0.699 หมายความว่าสมรณะนวัตกรรมเชิงชีวิตของผู้บริหารสถาน ศึกษาทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียน ได้ร้อยละ 69.90

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่แยกเป็นรายด้านเพื่อตรวจสอบสถานะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

ตัวแปรพยากรณ์	Tolerance	VIF
ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X_3)	0.232	4.313
ด้านความสามารถในการปรับตัว (X_4)	0.138	7.270
ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (X_5)	0.239	4.188

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากมีค่า Tolerance มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.10 และค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรพยากรณ์ไม่มีลักษณะเป็นภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ซึ่งมีผลทำให้การพยากรณ์ที่สร้างขึ้นมีความคลาดเคลื่อนสูง จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X_3) ด้านความสามารถในการปรับตัว (X_4) และด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (X_5) ไม่มีปัญหาเรื่องภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) และทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณต่อไปได้

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

	SS	df	MS	F	P
สมการถดถอย	39.536	3	13.179	248.129**	.000
ความคลาดเคลื่อน	17.049	321	0.053		
รวม	56.585	324			

หมายเหตุ: *P < .05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ (การบริหารวิชาการของโรงเรียน) และตัวแปรพยากรณ์ (สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตของผู้บริหารสถานศึกษา) ทั้ง 3 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรง สามารถนำไปสร้างเป็นสมการในการพยากรณ์ต่อไปได้

ตารางที่ 7 แสดงค่าสถิติตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีของผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวแปรพยากรณ์	B	β	SE. _B	t	P
ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X_3)	0.335	0.410	0.052	6.446*	.000
ด้านความสามารถในการปรับตัว (X_4)	0.197	0.255	0.064	3.090*	.002
ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (X_5)	0.162	0.217	0.047	3.466*	.001
ค่าคงที่	1.490		0.119	12.546*	.000
R = 0.836 R ² = 0.699 R ² adj = 0.696 S.E.est = 0.230					

หมายเหตุ: *P < .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ของตัวแปรเกณฑ์ (การบริหารวิชาการของโรงเรียน) และตัวแปรพยากรณ์ (สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีของผู้บริหารสถานศึกษา) มีค่าเท่ากับ .836 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) มีค่าเท่ากับ .699 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวแปร ร่วมกันพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ได้ร้อยละ 69.90 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.230

เมื่อทำการสร้างสมการพยากรณ์ พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว คือ ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X_3) ด้านความสามารถในการปรับตัว (X_4) ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (X_5) ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.490 + 0.335(X_3) + 0.197(X_4) + 0.162(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.410(Z_{x3}) + 0.255(Z_{x4}) + 0.217(Z_{x5})$$

เมื่อเรียงลำดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย จากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่ส่งผลมากที่สุด ได้แก่ ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X_3) ($\beta = 0.410$) รองลงมา ได้แก่ด้านความสามารถในการปรับตัว (X_4) ($\beta = 0.255$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (X_5) ($\beta = 0.217$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านการปรับตัว ด้านการสร้างนวัตกรรม และด้านความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริศาศวี โพธิ์หอม (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษากิจการการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยด้านการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนันต์ ปิงยศและไตรรัตน์ ลิทธิพล (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ผลวิจัยพบว่า 1) การบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการวัดและประเมินตามสภาพจริง นำเทคโนโลยีมาช่วยในการวัดและประเมินผล ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มีการตรวจสอบติดตาม และประเมินผล ส่งเสริมความร่วมมือขององค์กร ชุมชน ท้องถิ่น ในการพัฒนาการศึกษา

3. ผลการสร้างสมการพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย พบว่า สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีกับการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว คือ ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (X_3) ด้านความสามารถในการปรับตัว (X_4) ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (X_5) ตามลำดับ ซึ่งด้านที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง (X_3) รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับตัว (X_4) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (X_5) โดยสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ได้ร้อยละ 69.90 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยศิริปัญญาณ์ แสงเจีย (2566) และเพ็ญวรา ชูประวัติ (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถี ผลวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีตามกรอบแนวคิดด้าน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นโรงเรียนระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ด้าน ความรู้ในเทคโนโลยีนิเวศ มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านความรู้ในเทคโนโลยีนิเวศมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผล ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรมสีเขียวมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 ด้านการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ครูใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรมสีเขียวและความสามารถในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 4 และด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ในเทคโนโลยีนิเวศ มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 5

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีของผู้บริหารในการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย
2. ควรมีการศึกษาสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถีของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย

องค์ความรู้ใหม่

สมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีววิถีเป็นความสามารถของผู้บริหารในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมและการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนซึ่งมีอิทธิพลต่อการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศการสอนและการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Conservation) การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Living) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovation Building) จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า 3 สมรรถนะที่สามารถพยากรณ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ คือ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการปรับตัวการสร้างนวัตกรรมซึ่งทั้งหมดสะท้อนรูปแบบผู้นำการศึกษาเชิงนวัตกรรมที่ยั่งยืน (Eco-Innovative Leadership)

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2562). เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียวเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2563). การศึกษาในยุค VUCA World. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วรศายศรี โพธิ์หอม. (2560). การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริปัญญากรณ์ แซ่เจีย. (2564). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียน ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถี (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริปัญญากรณ์ แซ่เจีย และ เพ็ญวรา ชูประวัติ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหาร วิชาการ ของโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถี. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 10(1), 85-102.
- อนันต์ ปิงยศ และ ไตรรัตน์ สิทธิกุล. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 39(1), 45-61.